

KATONA JUDIT

Új magyar anyasiralom

Súlyos keresztje készen,
áll vérben, verítékben,
adják hóhér kezére.
Viszik a fiamat,
egyetlen, édes fiamat
Pilátus elébe.

Megbotozzák veséjét,
rugják, ütik heréjét
vérző sebe nem hegged,
védd meg fiamat,
egyszülött, édes fiamat,
ki megteremtetted.

Oldalmaz meg népemért,
kit múltért és vétekért
szenvédéssel gyaláztak.
Védd meg fiamat,
egyetlen, édes fiamat,
öl, pusztít a bánat.

Mosom sebeit könnyel,
világ nézi közönnyel
gyászom az anyák gyásza.
Ragyog magzatomon,
Messiás édes fiamon
Dózsa koronája.

LEHOCZKI KÁROLY

Alvás előtt

Éjjel kettőre jár, fáradok,
rád is csak erőből gondolok.
Logikusan, lefosztott szavakkal.
Józanon. Vagy alvó indulattal?

Tíz percem sincs összerakjalak,
sietve, könnyűn simítsalak,
szétszerelvelek, mint a kirakót
fiam, ha alváshoz mamája szól.

Megbújjak előled mint a vad,
mint te bújsz előlem napra-nap,
mert aludnom kell, kibírjam reggel
farkasszemét nézzék a szemekkel.

Brauswetterek Szegeden

T. Knotik Márta január 20-án e hasábkon ismertette azt a vaskos képes árjegyzéket, melyben a híres szegedi műőrás, Brauswetter János reklámozta árúit. Jómagam néhány családtörténeti adatot szeretnék közreadni a Brauswetterekről, akiknek nevével bizony egyre távolabb jár az idők hajója.

A hugenotta család eredeti neve Bellon volt. Egyik ősök Lyonból Königsbergbe vándorolt, és ott katolikus vallásra tért át. Németesített nevük Brauswetter lett. Munkájukkal, szorgalmukkal tekintélyt vívtak ki, volt köztük fejedelmválasztó junker is.

A breslauer Johann Carl Brauswetter volt az, aki az 1700-as évek végén, az 1800-as évek elején megtelepedett Szegeden. A Dömötör templomban kötött házasságot 1807-ben Auér Annával. Az anyakönyvi bejegyzés szerint ekkor 27 éves volt, tehát 1780-ban született. Gyermekét (gyermekét?) már nem itt, valószínűleg Fölsővároson tartotta keresztvív alá.

János fia, a híres órásdinasztia megalapítója 1817-ben született. Harmincéves korában, 1847. március 9-én kötött házasságot a palánki öregtemplomban a gengenbachi illetőségű Schwarz (néhány forrásban Schwanz) Vilmával (1828—1922). Ez évben nyitott órászülete a század végére Szeged legvirágzóbb vállalkozásai közé tartozott. Műhelyében későbbi jónévű mesterek raja tanulta a szakmát. Ő volt városunkban az első, aki nemcsak javította az órákat, hanem kereskedett is velük. 1893-ban saját gyártmányú aranyórát küldött Kossuthnak. A turini remete, aki nem szokott ajándékot elfogadni, 1893. november 2-án kelt, Szegedre küldött levelében meleg szavakkal köszöntö meg Brauswetter mester kedvességét. Oskola utca 23. számú házának kapuja fölött egy, kapubejárójában pedig két-két, díszes keretben levő, nagyméretű B. J. monogram még ma is látható. Kötőnőn biliárdozott, a város legjobb játékosai közé tartozott. Utolsó éveiben visszavonult az üzletől. Élete 86. évében, 1903. november 23-án hunyt el végelgyengülésben. A Belvárosi temetőben nyugszik. Négy gyermeke volt: Vilmos, Ottilia, Mária és Ottó.

A legidősebb gyermek, Vilmos

(1849—1921) Svájcban tanulta az órásszakmát. Első — bárónővel kötött — házasságából nem volt gyermeke. Második házasságából született Brauswetter János, a szintén jónévű szegedi órásmester, Károlyi Lajos egyik támogatója. Élete 83. évében halt meg, 1973. március 2-án temették a Farkasréti temetőben. (Özvegye, az 1975-ben elhunyt Czibere Mária a Kossuth-levelet a szegedi

múzeumnak ajándékozta.) E Brauswetter Jánosnak két leánya született: Nóra (Vinklerné, később Balássyné) és Alice (Bachné, később Lángné). Vinklerné Brauswetter Nóra gyermeke volt Vinkler György, a tévé szerkesztő-riportere, aki 1972-ben többmagával (köztük Hódos Judit bemondóval) gépkocsibalesetben vesztette fiatal életét.

Vilmos harmadik neje Prámer Paula volt. E házasságból született Borbála, Emil, Béla, Jenő és Vilmos. Csak arra van helyünk, hogy a szegedi születésű Brauswetter Béla (1904—1982) újságíróról megemlékezzünk. Tagja volt a 10-es évek végén, a 20-as évek elején induló fiatal szegedi irodalmi társaságnak. József Attilával, Berczeli A. Károssal, Hont Ferencel és másokkal együtt. Irői neve Borus Béla volt. Berczeli Kamaszok című regényében részben róla mintázta Tóth Béla alakját. Szegeden két verseskötete jelent meg: *Alkonyatkor* (1922) és *Korai bánat* (1923). Az utóbbiba Móra írt előszót. Nekrológiát a Délmagyarország 1982. április 17-i számában találhatja meg az érdeklődő. Vilmos negyedszerre a gazdasszonyát vette

feleségül. Kitért a családi vihar, Ottótól végkielégítést kapott, és kilépett a cégtől.

A második gyermek, Ottilia (1851—1898) Jámборi Lajosnak lett a felesége. Gyermekei: Jámборi Mária (Kubissy Béláné) és Jámборi Lajos. Kubissyné Jámборi Mária, házasságából két gyermek született: Béla és Mária (sz. 1898.), a későbbi Réti Béláné, akinek ritka élességű memóriája sok mindent megőrzött a család történetéből.

Brauswetter János harmadik gyermeke, Mária (1855—1934) nem ment férjhez. Ő látta Genoában azt a szárnyas angyalakkal díszített síremléket, melynek Mahr Lajos készítette mását a Belvárosi temetőben levő Brauswetter-sírbólton helyezték el. Mahrnak a műhelyalapító Brauswetter Jánosról készített portrészoborra a múzeumban van.

A negyedik gyermek, Ottó (1858—1919) majdnem 50 éves volt, amikor feleségül vette Jonacsik Jeannettet. Két lánya született. Ilonka, aki Párizsba ment férjhez, és Vilma, akit férje Belgrádba vitt. Ottó örökölte apja üzleti érzékét. Reklámhirdetéseire Japánból és az USA-ból is érkeztek rendelések. Keze alatt a cég 1914-ben érkezett fejlődése csúcsára. Az alkatrészeket Svájcban gyártatta, beleültetve a híres Brauswetter nevet. Műhelyében 24 segéd végezte az órák izzasztását és fagyasztását. Beszűletes üzletember volt. Alkalmazottainak a legegyszerűbb javítást is a legnagyobb gonddal kellett végeznük. Élvezte vagyonát: kitűnő lovakat tartott, vadászott, szívesen sportolt. Állítólag ő hozatta Szegedre az első angol WC-t, az újdonságnak számító gumikerekű lovaszkocsi. A Demke-palotában lakott, nyaralója volt Kamaráserdőn, övé volt a Dózsa utca és a Lenin körút sarkán álló villa is, melyben ma óvoda van. Egyetlenegyszer hibázott csak. Az első háborúban annyira bizott a közelműnkben, hogy hatalmas vagyonát magyar fővárosban tartotta, várva annak erősödését. 1919-ben összecsaptak feje fölött a hullámok, a Kass keréksztalának vigkedélyű Spinglije búskomor lett, május 14-én pedig lakásán főbe lőtte magát.

Vilmos két évvel később költözött ki a szegedi óskertbe. Csak ott békélt meg.

APRÓ FERENC

Ívek, lépcsők, korlátok

SIPOS ISTVÁN FÉNYKÉPEI

